

DOMÈNEC UMBERT

«PASSEIG D'ANIVERSARI», EN CANTATA

Rafael Subirachs: servir la música

Els versos de Joan Vinyoli, convertits en una obra musical dramatitzada, serveixen per donar a conèixer al gran públic la vessant de compositor de Rafael Subirachs.

L'acompanya a l'escenari el cor «Calenda Maia», d'alumnes seus, els quals dirigeix. Allunyat de la cançó, on es va trobar incorporat, la música és per a ell una feina global.

Carles Singla

Les rodalies de la catedral i de la plaça de Sant Jaume són plenes de policies, de totes les menes existents, que vetllen la seguretat dels funerals pels morts de l'Hipercor. Rafael Subirachs viu a poques passes del Palau de la Generalitat, en un pis gran i quasi sense moblar. S'entra pel carrer del Call i els balcons davanters donen al carrer de Ferran. En una de les cambres, drets sobre una catifa, un violinista i un rapsoda assagen el *Passeig d'aniversari* que ha compost Subirachs sobre versos de Joan Vinyoli. Asseguts, el músic i Feliu Formosa, assessor en la part teatral del muntatge, escolten i fan algunes correccions.

La cantata en tres actes resultant de versos i música tindrà una durada total de prop de quatre hores. Ara, dins de la campanya del Grec i en l'espai del Mercat de les Flors, s'han presentat en directe els dos primers actes, amb el mateix Subirachs i la coral «Calenda Maia», que ell dirigeix, com a intèrprets vocals, acompanyats d'un grup de músics.

L'assaig segueix, mentre marxem a buscar el recer de la plaça de Sant Felip Neri per continuar la conversa. El soroll de l'aigua de la font es barreja amb les notes d'una guitarra llunyana. Més tard, comença a arribar el so de les campanades a morts de la catedral.

—*I Com va ser que t'embranchessis en una obra d'aquesta envergadura?*

—D'una banda, va ser iniciativa meua; de l'altra, el cor «Calenda Maia» buscava que els fes una obra pensada expressament per a ells. I van lligar les dues coses, la idea meua de fer un gran espectacle entorn d'alguna obra de Vinyoli i la proposta del cor. Quan vaig descobrir el *Passeig d'aniversari*, em vaig adonar que aquell era el text que jo necessitava. I m'ha servit per fer una obra, una cantata, un oratori... escenificat.

L'Ajuntament, en particular Maria Aurèlia Capmany, va tenir un interès per aquesta obra; després, s'hi va interessar la Diputació i, darrerament, la Generalitat també ho ha fet. Tot això ha ajudat a fer possible que ara es pugui presentar.

—*El Passeig representa una nova etapa en la teua trajectòria com a músic o és la culminació d'una trajectòria?*

—Per a mi, no és una nova etapa, però sí que ho és com a projecció en el públic. Em presento d'una altra manera, tot i que, en això que he fet ara, ja fa molts anys que hi vaig treballant. Però fins ara no havia tingut ni l'oportunitat ni l'ocasió de plantejar les coses d'aquesta manera.

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIMECRES, 8

18.00 h.: LA ALEGRE DIVORCIADA, *Mark Sandrich*, 1934. USA V.E.
20.00 h.: LA LEGION INVENCIBLE, *John Ford*, 1949. USA V.O.
22.00 h.: WAGON MASTER, *John Ford i Merian C. Cooper*, 1950. USA V.O.

DIJOUS, 9

18.00 h.: SOMBRERO DE COPA, *Mark Sandrich*, 1935. USA V.E.
20.00 h.: STEMBOAT' ROUND THE BEND, *John Ford*, 1935. USA V.O.
22.00 h.: LA LEGION INVENCIBLE, *John Ford*, 1949. USA V.O.

DIVENDRES, 10

18.00 h.: PASION DE LOS FUERTES, *John Ford*, 1946. USA V.O.S.E.
20.00 h.: BILL, QUE GRANDE ERES, *John Ford*, 1950. USA V.O.
22.00 h.: RIO GRANDE, *John Ford*, 1950. USA V.O.

DISSABTE, 11

16.00 h.: LA ALEGRE DIVORCIADA, *Mark Sandrich*, 1934. USA V.E.
18.00 h.: EL VALLE DEL ARCO IRIS, *Francis Ford Coppola*, 1968. V.E.
20.20 h.: RIO GRANDE, *John Ford*, 1950. USA V.O.
22.00 h.: BILL, QUE GRANDE ERES, *John Ford*, 1950. USA V.O.

DIUMENGE, 12

16.00 h.: EL VALLE DEL ARCO IRIS, *Francis Ford Coppola*, 1968. V.E.
18.20 h.: LOS CARADURAS, *Hal Needham*, 1977. USA V.E.
20.00 h.: PASION DE LOS FUERTES, *John Ford*, 1946. USA V.O.S.E.
22.00 h.: STEMBOAT' ROUND THE BEND, *John Ford*, 1935. USA V.O.

Travessera de Gràcia, 63.
Telèfon 201 29 06

—Sobre textos de Vinyoli també has compost els Cants d'Abelone, per a la Maria del Mar Bonet. iQuan es veurà en concert, aquesta obra?

—Està en vistes de poder-se'n fer una presentació a Barcelona, sense precisar-ho, però. Probablement, es podrà conèixer, potser no com està escrita, amb tota la caracterització dramàtica, operística, i amb orquestra, però com a mínim, en farem una presentació reduïda.

Amb la Maria del Mar també estrenarem aquest mes de juliol, en la celebració del mil·lenari de Sant Joan de les Abadesses, *La pavana del Comte Arnau*, que jo he musicat.

—També has fet composicions per a teatre: la música de *Teledeum, dels Joglars o la de La filla del Carmesi*...

—Sí, havia treballat durant tretze anys en teatre, sóc fundador del grup La Gàbia, de Vic, però cada vegada hi col·laboro menys.

—Tot i que la teva faceta més coneguda és la de cantant, amb la teva vinculació a la «Nova cançó», també has fet un treball com a compositor, molt poc conegut pel públic, fins ara.

—Pràcticament gens. I no és un problema personal meu, és un problema de tots els compositors d'aquest país, a l'hora d'estrenar una obra. Hi ha una manca de tot. Manca de suport, d'espai, d'infraestructura cultural, d'un programa polític seriós...

—I la música culta continua tancada en llocs com el Palau de la Música, el Liceu...

—Exacte, fora d'aquests llocs, hi ha uns circuits que fan un gran servei a aquest país, però no hi ha quasi concerts de música. Hi ha una gran activitat coral, a Catalunya, però no és una cosa que gaudeixi de l'atenció del gran públic. El gran públic es queda portes

enfora de la música, no té una informació musical. Tampoc té sensibilitat, diuen alguns, però l'adquirirà el dia que en rebí informació. Per tant, el que modestament em plantejo és fer uns concerts populars, que puguin arribar a interessar persones que normalment no van als concerts, i que també interessin les que ja hi van. I estic fent una obra perquè els cors trobin uns estímuls dramàtics i poètics amb els quals se sentin identificats, que no hagin de cantar únicament misses, sinó que la seva activitat també estigui servida per aquests grans poetes nostres.

—De les obres que has compost, se n'han arribat a estrenar molt poques.

—Això ve d'aquesta manca de vertebrar la vida professional dels compositors. Participem d'unes institucions musicals que aquí i arreu tenen un pes molt important, però al nostre país van una miqueta endarrerides en la pròpia gestió cultural. Si les institucions més importants, com el Liceu o el Palau,

—Es el que ajuda a acabar d'arrodonir un sou. Però s'aprèn molt, ensenyant. Estar en contacte amb estudiants de música m'ha servit per conèixer més a fons i, per tant, servir-la més bé, la música.

—El cor «Calenda Maia», que canta amb tu, són estudiants teus?

—Sí, són gent a qui he ensenyat, o a qui vaig ensenyant, i anem treballant junts. És un cor mixt, amb una edat que oscil·la entre els 24 i els 25 anys. Aquesta serà la seva presentació davant un públic més majoritari, encara que en cinc anys han fet força concerts. Però el nostre interès és fer repertori propi, poder donar carta a una música major nostra, en la nostra llengua. La gent no sap cantar en català.

Rafael Subirachs: Música amb majúscules,

encara s'estan refent d'aquest desgavell de tants anys d'abandonament, què hem de pensar de les altres coses que estan més enllà d'això.

—També has fet enregistraments que després no s'han editat.

—Sí, hi ha coses com el cicle de cançons populars i tradicionals del Comte Arnau, que formen part d'aquesta espècie de migradesa cultural que estem obligats a viure els músics en aquest país. No es pot editar, perquè no hi ha unes garanties mínimes, dels productors i del públic, que això hagi de funcionar. Per fer una altra obra que es quedi arxivada en un centre de documentació, prefereixo guardar-la en un calaix i esperar que algú estigui disposat que això pugui córrer, que és per al que ha estat fet. És una manca d'infraestructura cultural del país, i jo exigeixo una normalitat cultural per poder donar les obres amb una certa ambició.

—li quin ha de ser el camí per a aquesta normalitat?

—Doncs que políticament es facin les coses ben fetes. Hi ha grans compositors, que estan escrivint i treballant bé, i no poden estrenar les seves obres. El que falla no són els músics, són les institucions. Tenim bones orquestres, bons cors, bons músics... Musicalment, tenim de tot, però, en canvi, tot això no pot sortir, s'ofega. Els polítics, d'això, no en saben gaire. Aquesta és la veritat.

—Llavors, per a un músic, l'única sortida professional que queda és l'ensenyament de la música.

En els grans cantants d'òpera, o els cors, sempre hi ha una afectació en la nostra llengua. No s'entenen. Per falta d'una tècnica ajustada a la nostra parla, la gent aprèn a cantar en italià, castellà o alemany. I una mica el que també em proposo és normalitzar, en aquest sentit, els nostres cantants. Saber cantar amb la «a» neutra, que ningú no sap fer-ho. I també s'hauria de defensar més la producció musical pròpia. En els concerts que es fan aquí el percentatge d'obres de compositors catalans és mínim.

—ll la teva faceta de cantant, més vinculada als discs que havies tret anteriorment, en quin punt es troba actualment?

—Jo no sóc un cantant de la cançó; de primer, havia cantat Palestrina, Bach... Vaig aprendre a cantar, i després m'incorporen a la cançó. Vaig descobrir alguns cantants, Brel, Piaf, amb una qualitat social, i vaig pensar que jo també podia fer alguna cosa d'aquestes. Sempre he cregut que eren petites incursions que feia en una cosa que no era la meua. Ara, en aquest país, el que necessitaven en aquells anys eren cantants, i no músics. Llavors em van incorporar als Setze Jutges i ja em van presentar com una cosa definitiva. Però, en el fons, el que jo volia i vull fer és la música amb majúscules, convertir aquest gran artesà en una cosa latent, de cada dia. I no només per a aquelles tres mil persones que, al costat d'onze milions que Jhi Jia en el país, van als concerts, sinó per a tots.

DOMÈNEC UMBERT